

Передмова до нового видання

✿ Дорогі друзі, юні бобрознавці й бобрознавиці! Рада, що ви взяли до рук цю книжечку. Усе, що в ній написано, я вигадала, споглядаючи за життям бобрів там, де народилася. Кажу вам абсолютно точно: не все, що тут написано, — правда. Але дещо таки правда.

Якщо ви будете в селі Маковище, перекажіть привіт родині Бобренків. Гадаю, вони й досі там мешкають. Це вони допомагали захищати Київщину навесні 2022 року, затоплюючи поля й луки, щоб окупанти не пройшли до Києва.

Інші персонажі цієї книжки мешкають у Червоній книзі України — адже потребують охорони і дбайливого ставлення. Тож якщо десь побачите рака-самітника, зважте на його натуру й не чіпайте заради всього святого.

Щиро ваша — Авторка, бобрознавиця і прославиелька бобрів Ольга Купріян.

РОЗДІЛ 1,

у якому бобрів стає більше

В одній країні на березі однієї не надто глибокої річки, чи то навіть заплави, а точніше — під великою старою вербою жило собі сімейство бобрів. Усього їх було восьмеро, а саме: баба-бобриха, дід-бобер, їхні троє неповнолітніх дітей, а також молода подружня пара бобрів із малим бобреням.

Ось про цю іще молоду поки що сім'ю Бобренків і буде наша повістинка.

Маму-бобриху звать Барбара Борисівна, тата-бобра — Борис Борисович (за бобрячою традицією, син-бобер отримував таке саме ім'я, що й батько), а малу дівку-бобреня називають просто: Мартуся.

Отож, було їх спочатку троє: мама, тато й мала Мартуся. Жили вони в малій нірці

за книжковою шафою всередині старої родинної нори. Аж поки одного ранку Барбара Борисівна не вирішила повідомити щось украй важливе:

— Борисе-е-е! Борисе-е-е-е-е-е-е-е-е!!!

У цю мить прокинулася й сердито закумкала жаба, а в нору просунулася татова вусата морда.

Бобер

Рід великих водних гризунів.
Ззаду має перетинчасті лапи,
завдяки яким добре плаває.
Упізнати бобра можна за характерним
широким і пласким хвостом.
Під час пірнання бобер використовує хвіст
як кермо! Має густе водонепроникне хутро.
Харчується корою дерев, невеличким гіллям.
У бобрів дуже розвинений
будівельний інстинкт. Із дерев
будують собі хатки та греблі.
Бобри ведуть дуже потайний спосіб життя.
Їх непросто побачити у природі,
проте вони залишають помітні сліди —
подібні на конуси «недогризки» дерев
біля водойми.

Раніше бобрів виловлювали через їхні «шубки», проте нині їм нарешті дали спокій. Тепер бобри поступово розселяються по всій території України. Часом люди нарікають, що бобри завдають їм шкоди. Але досі ще не з'ясовано, хто кому більше нашкодив!

— Що сталося? Я саме лагодив оте місце на греблі, що вчора прорвало.

— Борисе! У нас буде бобренья! — прошепотіла Барбара Борисівна на вухо Борису Борисовичу й ухопилася лапами за живіт.

— Стривай, у мене, здається, вода у вусі забобралася, — при цьому тато-бобер легенько, щоб не розбудити доньку, постукав лапою по лівому вуху. А потім іще нахилив голову ліворуч і постукав по правому. — Мені почулося, що ти сказала, що в нас буде...

— ...бобренья! — закінчила за тата мама-бобриха й упала на стілець, зачепивши хвостом Мартусину рибку-пищалку. Мартуся розплющила оченята, глянула на маму з татом, усміхнулася і знову заснула.

— Що ж, — сказав після невеличкої паузи тато-бобер, — значить, треба шукати нове житло.

РОЗДІЛ 2,

у якому сім'я Бобренків шукає собі нове житло

Узагалі-то в бобрів зазвичай великі родини. Величезні! Барбара та Борис теж вирости в таких родинах. Ось і в тата-бобра є три старші сестри, які вже мають свої сім'ї, і три молодші брати, що живуть разом із дідом і бабою-бобрами.

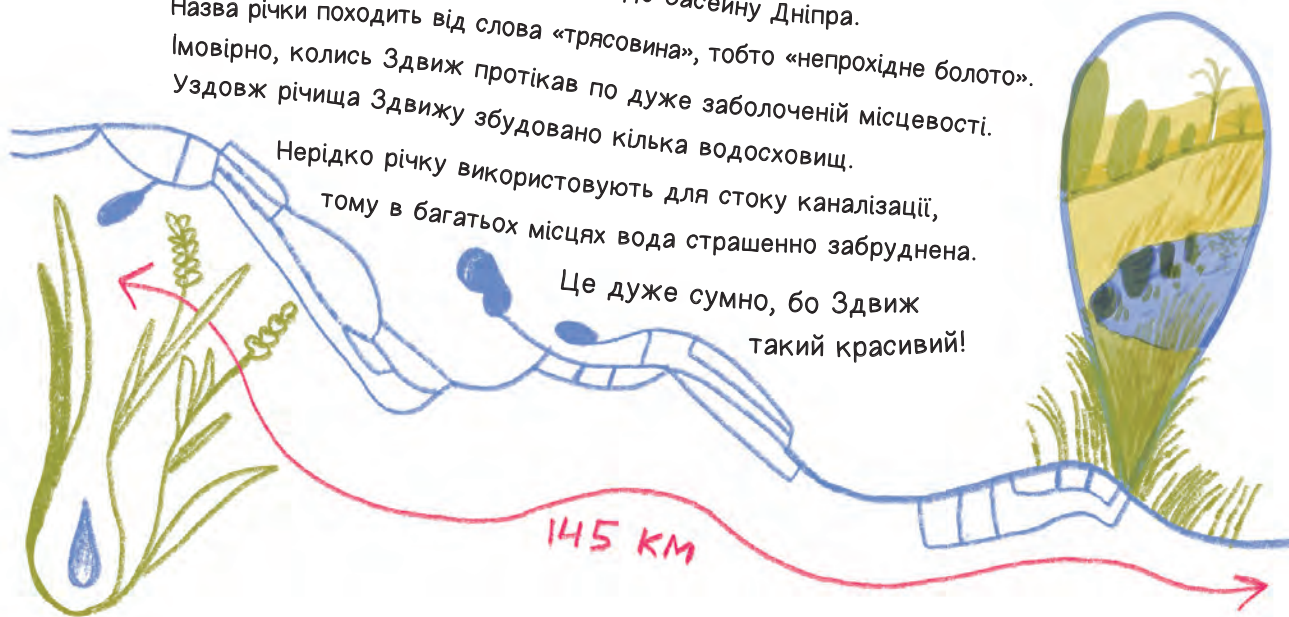
І сам тато-бобер, хоча й одружився торік і має свою сім'ю, мешкає разом із великою бобрячою родиною поблизу річки Здвиж. Неподалік живуть його сестри та інші родичі. Є тільки одна проблема: усім їм якось зранку в понеділок стало тісно. Татові молодші брати подорослішали, дід-бобер погладшав, баба-бобріха купила собі нову швейну машинку, Мартуся за ніч виросла, мама-бобріха завагітніла, і татові-бобру врешті довелося спати на підлозі. У малесенькій нірці за книжковою шафою стало так тісно, що коли тато-бобер розкладав свою ранкову газету, то мамі-бобрисі не було де стати за його спиною, щоб почитати новини. Тож одного дня, коли Барбара Борисівна повідомила радісну звістку, Борис Борисович зрозумів, що справа невідкладна: треба переїжджати.

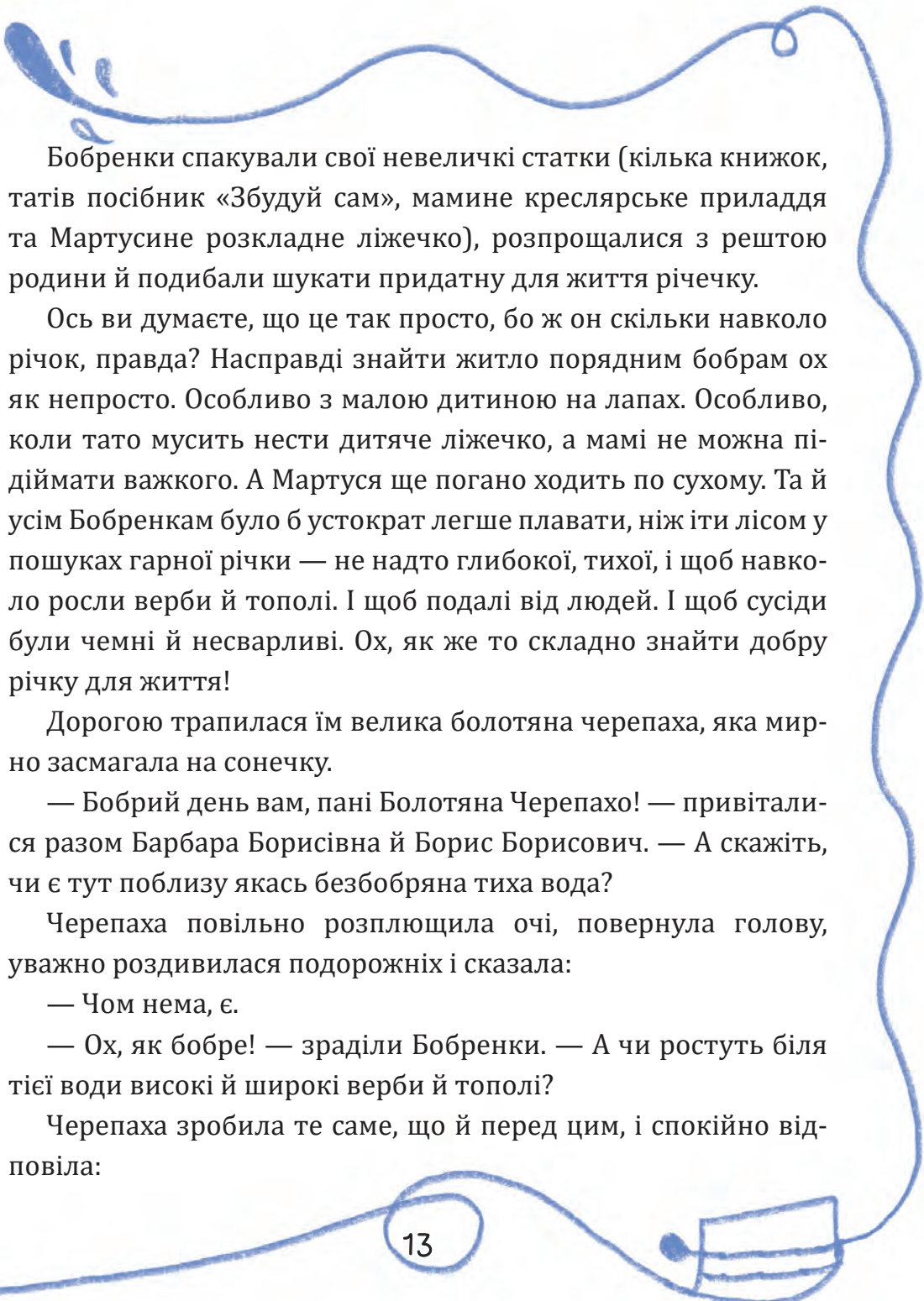
Річка Здвиж

Річка в Україні, протікає на Житомирщині та Київщині
Права притока Тетерева. Належить до басейну Дніпра.
Назва річки походить від слова «трясовина», тобто «непрохідне болото».
Імовірно, колись Здвиж протікав по дуже заболоченій місцевості.
Уздовж річища Здвижу збудовано кілька водосховищ.

Нерідко річку використовують для стоку каналізації,
тому в багатьох місцях вода страшенно забруднена.

Це дуже сумно, бо Здвиж
такий красивий!

Бобренки спакували свої невеличкі статки (кілька книжок, татів посібник «Збудуй сам», мамине креслярське приладдя та Мартусине розкладне ліжечко), розпрощалися з рештою родини й подибали шукати придатну для життя річку.

Ось ви думаєте, що це так просто, бо ж он скільки навколо річок, правда? Насправді знайти житло порядним бобрам ох як непросто. Особливо з малою дитиною на лапах. Особливо, коли тато мусить нести дитяче ліжечко, а мамі не можна підіймати важкого. А Мартуса ще погано ходить по сухому. Та й усім Бобренкам було б устократ легше плавати, ніж іти лісом у пошуках гарної річки — не надто глибокої, тихої, і щоб навколо росли верби й тополі. І щоб подалі від людей. І щоб сусіди були чемні й несварливі. Ох, як же то складно знайти добру річку для життя!

Дорогою трапилася їм велика болотяна черепаха, яка мирно засмагала на сонечку.

— Бобрий день вам, пані Болотяна Черепахо! — привіталися разом Барбара Борисівна й Борис Борисович. — А скажіть, чи є тут поблизу якась безбобряна тиха вода?

Черепаха повільно розплющила очі, повернула голову, уважно роздивилася подорожніх і сказала:

— Чом нема, є.

— Ох, як бобре! — зраділи Бобренки. — А чи ростуть біля тієї води високі й широкі верби й тополі?

Черепаха зробила те саме, що й перед цим, і спокійно відповіла:

— Чом не ростуть, ростуть.

— Ох, як бобре! — ще дужче втішилися Бобренки. — А чи далеко звідти... не при бобрах сказано... люди?

Черепаха озирнулася, почухала лапою панцир і дуже тихо відказала:

— Чом це далеко, недалеко. Це людське озеро.

І сховала голову в панцир.

Бобренки ніколи в житті не бачили живої людини. Хіба що дід-бобер переказував, що його дід розповідав, що в того прадіда прадід знав одного старого бобра, який загинув від рук людини. Відтоді всім бобрам було наказано триматися від людських осель подалі. А якщо хто бачив велику двоногу істоту без шерсті, то мав голосно бити хвостом об воду та щодуху тікати.

Пригадавши застереження старих і мудрих бобрів, Бобренки тихесенько почвалали далі.

Насувалася ніч, мама-бобреха вмостилася з Мартусею під молодою вільхою, а тато-бобер заходився вивчати старезну, ще дідівську бобрячу мапу з нанесеними на ній тонесенькими синіми лініями та плямками. Він знав, що пошук нового житла й доброї для бобрів води міг затягнутися на довгі місяці. Біда в тім, що довгих місяців у них не було. Скоро мамі-бобрисі стане все важче пересуватися, та й Мартуся не витримає довгої подорожі. Отак у тяжких думках над мапою тато-бобер і заснув.

ЗМІСТ

Передмова до нового видання	4
РОЗДІЛ 1 , у якому бобрів стає більше	5
РОЗДІЛ 2 , у якому сім'я Бобренків шукає собі нове житло	7
РОЗДІЛ 3 , де з'являється ще одна черепаха	12
РОЗДІЛ 4 , у якому тато-бобер зазіхає на чужий дуб	14
РОЗДІЛ 5 , де в Мартусі з'являється мрія	19
РОЗДІЛ 6 , де починаються капості з водою й усі дізнаються про справжню природу бобрів	26
РОЗДІЛ 7 , у якому Мартусі приходять листи	34
РОЗДІЛ 8 , де Мартуся дізнається про особливості роботи пошти	40
РОЗДІЛ 9 : Мартусині листи	44
РОЗДІЛ 10 , у якому всі читачі й читачки згадують, чи чистили зранку зуби	53
РОЗДІЛ 11 , у якому мало не стається найстрашніше	56
РОЗДІЛ 12 , де всім бажають боброго року	61
Тест для бобрознавців	64
Відповіді:	66
Словник бобрячої мови	67